

PTASIA GRYPA

Ptasia grypa to choroba, na którą zapadają głównie ptaki, jednak w niektórych przypadkach do zakażenia może dojść także u ludzi. Jednak przestrzeganie określonych zasad pozwala uniknąć infekcji. Jakie są przyczyny i objawy ptasiej grypy? Jak można się nią zarazić? Jak uniknąć zakażenia?

Ptasia grypa jest zakażeniem wywoływanym przez wirus grypy typu A. Atakuje on głównie ptaki, jednak niekiedy do zakażenia może dojść także u ludzi. O ptasiej grypie zrobiło się głośno w 1997 roku w Azji. Na fermach drobiu w Hong Kongu padł drób, u którego wykryto szczep H5N1. Zaraziło się nim wówczas 16 osób, z których osiem zmarło. Pierwsze sygnały o zbliżającym się do Europy wirusie ptasiej grypy H5N1 pojawiły się pod koniec lutego 2003 roku. Do Polski ptasia grypa dotarła dopiero w 2006 roku. Po raz kolejny zaatakowała w Europie (także w naszym kraju) w 2014 roku. Pod koniec 2016 roku znów pojawiły się doniesienia o epidemii ptasiej grypy. Z kolei w 2017 roku poinformowano, że w Chinach rozprzestrzeniła się wirus ptasiej grypy o nazwie H7N9. Czy jest się czego bać?

Jak można się zarazić?

Ludzie mogą się zarazić ptasią grypą przez bliski kontakt z chorymi ptakami lub ich mięsem, odchodami czy piórami. Człowiek może przenosić wirusa grypy ptaków na butach, odzieży, czy nawet rękach, nie zachowując odpowiednich środków bezpieczeństwa. Do tej pory nie odnotowano przeniesienia infekcji z człowieka na człowieka.

Czy jest się czego bać?

Należy podkreślić różnicę pomiędzy obecnie występującymi ogniskami wysoce zjadliwej grypy ptaków u drobiu i dzikich ptaków, a tymi, które były notowane w przeszłości. Przed kilkoma laty notowane przypadki ptasiej grypy u drobiu, w Polsce i na świecie, były wywołane podtypem H5N1, który rzeczywiście mógł wywoływać również zakażenie u ludzi. Co ważne, do zakażenia mogło dojść poprzez kontakt z chorymi ptakami lub skażonym środowiskiem, natomiast nigdy poprzez zjedzenie mięsa drobiowego poddanego obróbce termicznej. Ponadto, warto podkreślić, że nigdy do tej pory w Europie nie odnotowano zakażeń u ludzi wirusem. Obecnie notowane ogniska u drobiu i dzikich ptaków w Polsce i Europie są wywołane podtypem H5N8. Nowy podtyp wirusa jest ściśle monitorowany przez służby epidemiologiczne, a osoby, które miały kontakt z chorym drobiem są obejmowane tzw. nadzorem epidemiologicznym. Jednak, co trzeba podkreślić, do tej pory nigdy nie stwierdzono u ludzi zakażeń podtypem H5N8.

Objawy

Objawy u ptaków

Okres inkubacji trwa 3 do 5 dni w zależności od szczepu wirusa (czasami do 7 dni), gatunku drobiu i jego wieku.

Objawy kliniczne ptasiej grypy u drobiu są mało charakterystyczne i zróżnicowane w zależności od zjadliwości szczepu wirusa wywołującego chorobę, gatunku i wieku ptaków, zakażeń towarzyszących oraz warunków środowiskowych.

Główne objawy kliniczne wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) u drobiu to:

- depresja,
- brak apetytu,
- gwałtowny spadek/utrata produkcji jaj, miękkie skorupy jaj,
- objawy nerwowe,
- zasinienie i obrzęk grzebienia i koralii,
- silne łzawienie, obrzęk zatok podoczodołowych, kichanie,
- trudności z oddychaniem,
- biegunka.

Padnięcia mogą być nagłe, bez widocznych objawów sygnalizujących zakażenie. Śmiertelność może dochodzić do 100%. Przy zakażeniu wirusem grypy o niskiej zjadliwości mogą wystąpić objawy (raczej łagodne) ze strony układu oddechowego, depresja, biegunka, zmniejszona produkcja jaj u niosek aż do zaniku, osłabienie, stroszenie piór i gorączkę. Zakażone ptaki wydają duże ilości wirusa z kałem, w wydzielinie z oczu i dróg oddechowych. Przedłużająca się choroba powoduje wzrastające przekrwienie, głównie na gardle, tchawicy, żołądka i tłuszczu w okolicy serca oraz podskórne obrzmienie na głowie i nogach zwierząt.

Objawy u ludzi

Ptasia grypa u ludzi wywołuje objawy podobne do tych spowodowanych zwykłą grypą:

- gorączka,
- kaszel,
- ból gardła,
- bóle mięśni, stawów,
- zapalenie spojówek,
- ataksja.

W ciężkich przypadkach może także powodować problemy z oddychaniem oraz prowadzić do zapalenia płuc.

Grupy podwyższonego ryzyka

- zdrowe dzieci w wieku od 6. do 23. miesiąca;
- kobiety w ciąży;
- dzieci i młodzież (od 6. miesiąca życia do 18 lat), leczone przewlekłe kwasem acetylosalicylowym;
- dorośli i dzieci chorzy na przewlekłe choroby układu sercowo-naczyniowego lub oddechowego, w tym na astmę;
- dorośli i dzieci, którzy w minionym roku często przebywali w szpitalu z powodu chorób metabolicznych (w tym cukrzycy), niewydolności nerek, hemoglobinopatii lub niedoborów odporności;
- osoby po przeszczepie organu.

Ptasia grypa - profilaktyka. Jak uniknąć zakażenia?

- unikaj kontaktu z ptakami - pamiętaj, że zarazić się można nawet poprzez dotknięcie piór chorego ptaka - zachowaj czujność podczas spacerów w parkach
- w kontakcie z ptakami (np. w gospodarstwach, gdzie hodowany jest drób) używaj jednorazowych rękawiczek
- myj ręce po każdorazowym zetknięciu z ptactwem, zarówno dzikim, jak i hodowlanym
- ptasie jaja i mięso drobiowe trzymaj w szczelnie zamkniętym opakowaniu, aby nie miały styczności z inną żywnością, również ze względu na zagrożenie salmonellą
- unikaj spożywania surowego jajka, np. w postaci kogla-mogła

- myj dokładnie z użyciem detergentu wszystkie przedmioty, które miały kontakt z surowym drobiem (deski, noże, talerze). Pamiętaj, że zamrożenie mięsa nie niszczy wirusa ptasiej grypy
- spożywaj mięso drobiowe, przetwory drobiarskie i jaja poddane odpowiedniej obróbce cieplnej w temperaturze minimum 70 st. C
- zadbaj o to, aby dzieci unikały miejsc bytowania dzikiego ptactwa, ferm drobiu oraz innych miejsc jego przetrzymywania

Wskazówki dla hodowców przyzagrodowych:

- karmienie i pojenie drobiu w pomieszczeniach zamkniętych, do których nie mają dostępu ptaki dzikie
- przetrzymywanie drobiu w zamknięciu lub na ogrodzonej przestrzeni, pod warunkiem uniemożliwienia kontaktów z dzikim ptactwem (siatki ochronne, zadaszenia - odizolowanie od innego drobiu kaczek i gęsi)
- przechowywanie paszy w pomieszczeniach zamkniętych lub pod szczelnym przykryciem
- unikanie pojenia ptaków i czyszczenia kurników wodą pochodzącą spoza gospodarstwa (zbiorniki wodne i rzeki)
- zgłaszanie lekarzowi weterynarii, wójtowi, burmistrzowi i innym organom władzy lokalnej przypadków padnięć drobiu
- mycie rąk wodą z mydłem po każdym kontakcie z drobiem lub ptakami dzikimi

Wskazówki dla konsumentów:

- jedz mięso drobiowe, przetwory drobiarskie i jaja tylko po ugotowaniu lub pieczeniu (temperatura - minimum 70 stopni C)
- myj dokładnie z użyciem detergentu deski, noże, talerze, na których przygotowywałeś surowy drób; zamrożenie mięsa nie niszczy wirusa ptasiej grypy - nie dotykaj, bez odpowiedniego zabezpieczenia, martwych lub sprawiających wrażenie chorych ptaków dzikich ani ubitego drobiu
- zadbaj o to, aby dzieci unikały miejsc, gdzie bytuje dzikie ptactwo, ferm drobiu
- myj ręce po każdorazowym zetknięciu z ptactwem, zarówno dzikim, jak i hodowlanym; dopilnuj, aby robiły to także dzieci
- pamiętaj, aby surowe mięso drobiowe nie miało styczności z innymi produktami żywnościowymi